

Küçük Prens

Antoine de Saint-Exupéry (Antuan dö Sent-Eksüperi), altı yaşındayken ilk çağın ormanlarını anlatan “Gerçek Öyküler” adlı bir kitapta çok güzel bir resim görür. Bu resimde bir boa yılanı, avını yutmak üzereyken resmedilmiştir. Kitapta şunlar yazmaktadır: “Boa yılanı avını çiğnmeden, bütün olarak yutar ve avı hareket edemez hâle gelir. Sonra da onu sindirebilmek için altı ay boyunca uyur.” Bu orman maceraları üzerinde uzun uzun düşünen Antoine de Saint-Exupéry, sonra renkli bir kalemle ilk resmini yapar. Bir numaralı resim işte şöyle bir şeydir:

Şaheserini büyüklere gösteren yazar, onlara resimden korkup korkmadıklarını sorar. Ama onlar, “Bir şapkadan niye korkalım ki?” derler. Anlaşılamadığını düşünen yazar, bu kez boa yılanının midesindeki fili açık seçik gösteren bir resim çizer. Çünkü ona göre büyüklere hep açıklama yapmak gerekmektedir.

Bu kez de resmi gören büyükler yazara, resim yapmayı bırakıp coğrafya, tarih, aritmetik ve gramerle ilgilenmesini tavsiye ederler. Böylece Antoine de Saint-Exupéry, altı yaşındayken resim yapmayı bırakır ve yaşadıklarını şu şekilde anlatır: “Resimlerimin başarısız olması beni hayal kırıklığına uğratmıştı. Bu yüzden başka bir meslek seçmek zorunda kalıp pilot oldum. Dünyanın neredeyse her yerine uçtum. Ne zaman yeterince zeki olduğumu düşündüğüm biriyle karşılaşsam ona hemen bir numaralı resmimi gösterdim. Maalesef, resmi gösterdiğim herkes bana, bunun bir şapka olduğunu söyledi.”

Çevremde gerçek sohbetler yapabileceğim hiç kimse olmadan yaşadım. Ta ki altı yıl önce Sahra Çölü’nde uçağım kaza yapınca dek... Motorum arızalanmıştı. Onu tamir etmek zorundaydım. Bu güçtü fakat sonunda başaracağımı umuyordum. Yanımda bir hafta yetecek kadar su vardı. Çöldeki ilk gecemi, kumların üzerinde uyuyarak geçirdim. Çünkü buraya en yakın yerleşim yeri bin altı yüz kilometre uzaktaydı. Güneş doğarken cılız, tuhaf bir sesin “Lütfen bana bir koyun resmi çizin.” dediğini duydum. Gözlerimi ovuşturdum ve dikkatle etrafıma baktım. Şaşılacak derecede küçük bir erkek çocuğu gözlerini dikmiş, bana bakıyordu.

En yakın yerleşim yerine bin altı yüz kilometre uzaklıktaydım ve bu küçük delikanlı hiç de kaybolmuş gibi görünmüyordu. Şaşkınlığımı üzerimden attıktan sonra ona, “Peki ama burada ne yapıyorsun?” dedim. Sorumu

yumuşak bir sesle yanıtladı: “Lütfen bana bir koyun çizin.” Ona, resim çizmeyi bilmediğimi söyledim. Bana bunun bir öneminin olmadığını söyledi. Daha önce hiç koyun resmi çizmemiş olduğum için ona boa yılanının dıştan görünüşünü temsil eden ilk resmimi çizdim. Duyduğum şey beni hayretler içinde bıraktı: “Hayır! Ben fil yutmuş bir boa yılanı istemiyorum. Boa yılanı çok tehlikeli bir hayvandır, fil ise hantaldır. Benim yaşadığım yerde her şey çok küçük. Bana bir koyun lazım. Bana bir koyun resmi çizin.” Çizdiğim resimlerin hiçbirini beğenmedi. Ben de ona bir kutu resmi çizdim. Sonra da bu resmi ona açıkladım: “Bu sadece bir kutu. İstedğin koyun kutunun içinde.” Ama küçük adamın gözlerinin parladığını görünce çok şaşırdım. “Evet, ben de tam böyle bir şey istiyordum.” İşte Küçük Prens’le böyle tanıştım.

Onun nereden geldiğini öğrenmem oldukça uzun sürdü. Bana sürekli sorular soruyordu. Neyse ki tüm sorularının cevaplarını biliyordum. Örneğin, uçağımı ilk gördüğünde “Şu nesne de nedir?” diye sormuştu. “O, bir nesne değil, benim uçağım. Gökyüzünde uçar.” Bunun üzerine “Ne? Yani gökten mi düştün?” diye haykırdı. Ona “Evet.” dediğimde “O hâlde sen de gökyüzünden geliyorsun.” dedi ve hangi gezegenden geldiğimi sordu. Bir şey yakaladığımı anlayarak onu sorguya çektim. “Yani sen başka bir gezegenden mi geldin?” sorumu, başını kibarca sallayarak yanıtladı.

Orada geçirdiğim her gün, Küçük Prens’in gezegeni, oradan ayrılışı, yolculuğu hakkında yeni şeyler öğrendim. Mesela beşinci gün, yaşamıyla ilgili yeni bir sırrı daha keşfettim. Bu yine çizdiğim koyun sayesinde olmuştu. “Koyunlar çalılar yiyorlar, peki çiçekleri de yerler mi?” diye sordu. “Önlerine gelen her şeyi yerler.” dedim. “Dikenli çiçekleri de mi?” “Evet, dikenli çiçekleri de.”

Meğer Küçük dostumun gezegeninde, eşsiz güzelliğinin farkında olan bir çiçeği varmış. Bu kibirli bir çiçekmiş ve sürekli olarak Küçük Prens’ten bir şeyler isteyerek ona eziyet ediyormuş. Çiçeğin eziyetlerinden yorulan Küçük Prens, gezegenini terk etmeye karar vermiş ve oradan kaçabilmek için sanırım vahşi kuşların göç etmelerinden faydalanmış.

Küçük Prens, gezegeninden ayrıldıktan sonra kendisini komşu asteroitlerin arasında bulmuştu. Bu asteroitlerin numaraları 325, 326, 327, 328, 329 ve 330’dü. Kendisine bir meşgale bulabilmek ve bilgisini artırmak için sırayla onları ziyaret etmeye karar vermişti. İlk asteroitte bir kral yaşıyordu. Mor kumaştan yapılmış giysisiyle tahtında otururken oldukça haşmetli görünüyordu. Küçük Prens’i görünce, “Ah, işte halkımın bir üyesi!” dedi. “Beni daha önce hiç görmediği hâlde kim olduğumu nereden bilebiliyor?” diye düşündü Küçük Prens.

“Biraz daha yakına gel de seni iyice göreyim.” dedi kral. Nihayet emir verecek birini bulduğu için oldukça kibirlenmişti. Küçük Prens, oturabileceği bir sandalye bulmak için çevresine bakındı ama kralın kürkü bütün gezegeni kaplamıştı. Bu yüzden ayakta kaldı ve yorgun olduğu için de esnedi. “Kralın karşısında esnemek görgü kurallarına aykırıdır, esnemeni yasaklıyorum!” dedi kral. “Ama buna engel olamıyorum.” dedi Küçük Prens şaşkınlıkla. “Uzun bir yoldan geldim ve hiç uyumadım.” “O hâlde esnemeni emrediyorum!” dedi kral. “Yıllardır esneyen birini görmedim. İnsanların nasıl esnediğini merak ediyorum. Haydi şimdi yeniden esne. Bu bir emirdir!” Küçük Prens kıpkırmızı olmuştu. “Beni korkutuyorsunuz. Artık esneyebileceğimi sanmıyorum.” dedi.

Kral bu sözlere kızdı ve kızgınlıktan öksürmeye başladı. Emirlerine karşı gelinmesine hiç tahammülü olmasa da iyi bir kraldı. Bu yüzden de emir verirken insaflı davranıyordu. “Bir generale martıya dönüşmesini emredersem ve general bu emre uymazsa suç onun değildir. İmkânsız bir şeyi yapmasını istediğim için, suç benimdir.” dedi.

Biraz utanarak “Oturabilir miyim?” dedi Küçük Prens. Kürkünün eteklerini haşmetle toparlayan kral, “Oturmanı emrediyorum!” dedi. Ama gezegen bomboştu. Bu kral kimi yönetiyordu? Küçük Prens şaşkındı. “Efendim, lütfen size bir soru sormama izin verin.” dedi. “Sorunu sormanı emrediyorum!” dedi kral çabucak. “Efendim, burada kimi yönetiyorsunuz acaba?” “Her şeyi!” “Her şeyi mi?” Kral, eliyle kendi gezegenini, diğer gezegenleri ve yıldızları işaret etti. “Hepsini mi?” diye sordu Küçük Prens. “Hepsini!”

Anlaşılan kendisi evrensel bir kraldı. “Peki yıldızlar emirlerinize boyun eğiyor mu?” “Elbette. Emirlerimi derhâl uygulurlar.”

Bu güç karşısında şaşırın Küçük Prens, cesaretini toplayarak kraldan bir ricada bulundu: “Gün batımını izlemek isterdim. Lütfen bana bu iyiliği yapın. Güneşe batmasını emredin.”

“Eğer bir generale kelebek gibi çiçekten çiçeğe uçmasını ya da bir trajedi yazmasını veya kendisini bir martıya dönüştürmesini emretseydim ve general emrime uymasaydı, suç kimin olurdu?” “Sizin.” “Kesinlikle. Emirler, yerine getirilebilir şeyler olmalıdır. Otorite, her şeyden önce sağduyuya dayanmalıdır. Ben, emirlerime uyulmasını isterim. Buna hakkım var çünkü mantıklı emirler veririm.”

“Gün batımı ne olacak?” diye sordu Küçük Prens. “Gün batımını izleyeceksin, bu emri vereceğim. Ama bilimsel yönetmeliklere göre, koşulların uygun olacağı zamanı beklemek zorundayım.” “Peki bu ne zaman olacak?” “Hımm. Yaklaşık sekize yirmi kala. Sen de emirlerime nasıl uyulduğunu görmüş olacaksın.”

Esnedi Küçük Prens. Gün batımını beklemek zorunda kaldığı için canı sıkılmıştı. “Burada yapacak bir şeyim yok. Bu yüzden yoluma devam edeceğim.” Emredebileceği birini bulmuşken kaçırmak istemeyen kral, Küçük Prens’e eğer gitmezse onu adaletten sorumlu tutacağını söyledi.

Küçük Prens “Ama burada yargılayacak hiç kimse yok ki!” dedi. Kral: “Bunu henüz bilmiyoruz. Krallığımızı tam olarak gezmedim. Yaşlı olduğum için yürümek beni yoruyor. Arabaya binmek istesem burada araba için yer yok.” “Ama ben gezegende hiç kimse olmadığını biliyorum.” dedi Küçük Prens. Bir yandan da emin olmak için başını eğip gezegenin diğer tarafına göz attı. “O hâlde sen de kendini yargıyorsun.” dedi kral ve ekledi: “Kendini yargılamak, diğer insanları yargılamaktan çok daha zordur. Kendini gerektiği gibi yargılayabilirsen çok adilsin demektir.”

“Eğer kendimi yargılayacaksam bunu her yerde yapabilirim.” dedi Küçük Prens, “Burada kalmama gerek yok.” Kral ne dediyse de Küçük Prens’i ikna edemedi. Küçük Prens gitmekte kararlıydı.

Gittiği tüm gezegenlerde birbirinden çok farklı kişilerle karşılaşan Küçük Prens, sonuncu gezegende buluşlarını kaybeden bir kâşife rastladı. Kâşif, ona dünyaya gitmesini söyledi. Böylece prensin gittiği yedinci gezegen dünya oldu. Dünyada bir tilkiyi evcilleştirdi ve tilki ona şu sırrı verdi:

“İşte sırrım, çok basit: En iyi, yüreğiyle görebilir insan. Gözler, asıl görülmesi gerekeni göremez.”

Antoine de Saint-Exupéry
(Çeviren: Tomris Uyar, Cemal Süreya – Kısaltılmıştır.)